

Az aktuáriusi gyakorlat magyar szabványa 1.

AGyMSz 1

Általános aktuáriusi gyakorlat

Elfogadta a Magyar Aktuárius Társaság Ügyvezetősége
2015. április 28.

TARTALOMJEGYZÉK

1. CIKK – ALAPELVEK	3
1.1. CÉL	3
1.2. HATÓKÖR.....	3
1.3. MEGFELELÉS	3
1.4. ALKALMAZHATÓSÁG	3
1.5. ÉSSZERŰ MEGÍTÉLÉS	4
1.6. NYELVEZET.....	5
1.7. KERESZTHIVATKOZÁSOK	5
1.8. HATÁLYBALÉPÉS DÁTUMA.....	5
2. CIKK – DEFINÍCIÓK	6
3. CIKK – MEGFELELŐ GYAKORLATOK	7
3.1 A MEGBÍZÁS ELFOGADÁSA	7
3.2 RELEVÁNS KÖRÜLMÉNYEK ISMERETE – AZ.....	7
3.3 IDEGEN INFORMÁCIÓK FELHASZNÁLÁSA	7
3.4 LÉNYEGESSÉG	8
3.5 ADATMINŐSÉG	9
3.6 MÓDSZERTAN ÉS FELTÉTELEZÉSEK	10
3.7 AZ AKTUÁRIUS ÁLTAL MEGHATÁROZOTT VAGY TÁMOGATOTT MÓDSZERTAN ÉS FELTÉTELEZÉSEK	10
3.8 MÁS ÁLTAL ELŐÍRT MÓDSZERTAN ÉS FELTÉTELEZÉSEK	11
3.9 JOGSZABÁLYBAN ELŐÍRT MÓDSZERTAN	12
3.10 FOLYAMATMENEDZSELÉS	12
3.11 FÜGGETLEN FELÜLVIZSGÁLAT	12
3.12 KÉSŐBBI ESEMÉNYEK KEZELÉSE	12
3.13 A DOKUMENTUMOK MEGŐRZÉSE	13
4. CIKK – KOMMUNIKÁCIÓ	14
4.1. ÁLTALÁNOS ELVEK	14
4.2. JELENTÉS.....	14

1. cikk – Alapelvek

1.1. Cél – Az aktuáriusi gyakorlat magyar szabványa (SZABVÁNY) iránymutatást ad az [aktuáriusoknak](#) ahhoz, hogy az [aktuáriusi szolgáltatások](#) elvégzése kapcsán a [célzott felhasználók](#) megbízhatnak abban, hogy:

- Az [aktuáriusi szolgáltatások](#) végrehajtása szakszerűen, megfelelő gondossággal történik;
- Az eredmények a [célzott felhasználók](#) igényeit tekintve relevánsak, bemutatásuk pedig világos, érthető és teljes körű lesz; továbbá
- Az alkalmazott feltételezéseket és módszertant (beleértve egyebek mellett a modelleket és modellezési technikákat is) a készítő megfelelően bemutatja.

1.2. Hatókör

1.2.1. A jelen SZABVÁNY általános szabvány, amely valamennyi, [aktuárius](#) által nyújtott [aktuáriusi szolgáltatásra](#) vonatkozik. Kivételt képeznek a szabvány azon elemei, amelyeket valamely más előírás – pl. valamely gyakorlat-specifikus szabvány vagy [jogszabály](#) – felülír.

1.2.2. Általában a gyakorlat-specifikus szabványok rendeltetése az, hogy leszűkítsék az általános szabványokon belüli bevett gyakorlatok körét. Azonban kivételes esetekben az ilyen gyakorlat-specifikus szabványnak az a szerepe, hogy bevett gyakorlatként nevesítsen olyan eljárást, amely az általános szabványkeretében nem minősülne elfogadhatónak. Ilyenkor a gyakorlat-specifikus szabvány ezt a célt kifejezetten megemlíti, pl. az alábbi kitéttel: „Az általános szabványban foglaltak ellenére az [aktuárius](#) a következők szerint járjon el: ...” – amit aztán a kivétel leírása követ.

1.3. Megfelelés – Vannak helyzetek, amikor az [aktuárius](#) úgy térhet el a jelen SZABVÁNY-ban adott iránymutatástól, hogy közben megfelel a jelen SZABVÁNY előírásainak:

1.3.1. [Jogszabály](#) kötelezettségeket róhat az [aktuáriusra](#). A jelen SZABVÁNY-nak ellentmondó [jogszabályi](#) követelményeknek való megfelelés nem jelenti a SZABVÁNY megszegését.

1.3.2. Előfordulhat, hogy a [munkára](#) vonatkozó aktuáriusi szakmai etikai kódex ellentétes a jelen SZABVÁNY-nyal. A kódex ilyen követelményeinek való megfelelés nem jelenti a SZABVÁNY megszegését.

1.3.3. Az [aktuárius](#) akkor is eltérhet a jelen SZABVÁNY-ban foglalt iránymutatástól, ha bármely [jelentésben](#) megfelelően nyilatkozik az eltérés jellegéről, indokáról és hatásáról. A SZABVÁNY-nak történő megfelelés ebben az esetben is teljesül.

1.4. Alkalmazhatóság – A jelen SZABVÁNY az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#) végző [aktuáriusokra](#) vonatkozik. Az [aktuáriusi szolgáltatások](#) nyújtásakor az [aktuárius](#) többféle minőség valamelyikében járhat el: alkalmazottként, vezetőként, igazgatóként, külső tanácsadóként, könyvvizsgálóként vagy az [entitás](#) felügyeleti hatóságának képviselőjeként.

1.4.1. A jelen SZABVÁNY alkalmazása egyértelmű akkor, amikor egyetlen, tanácsadóként eljáró [aktuárius](#) nyújtja az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#) olyan ügyfélnek, aki nem áll szervezeti kapcsolatban az [aktuáriussal](#).

- 1.4.2. Legalább két olyan általános eset van, ahol az 1.4.1 pont feltételei nem állnak fenn:
- Az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#) egy aktuáriusi team nyújtja, vagy
  - Az [aktuárius](#) az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#) valamely vele szervezeti kapcsolatban álló fél (pl. az [aktuárius](#) munkáltatója, vagy vele közös irányítás alatt álló csoport más [entitása](#)) részére végzi.
- 1.4.3. Amikor az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#) egy aktuáriusi team nyújtja, a jelen SZABVÁNY legtöbb pontja a csapat minden [aktuáriusára](#) vonatkozik. Azonban egyes paragrafusok bizonyos követelményeit nem kell személyesen mindegyiküknek teljesíteni (pl. 3.1.1). Ilyen paragrafusoknál a csapat minden [aktuáriusának](#) meg kell határoznia – amennyiben saját [munkája](#) szempontjából releváns –, hogy melyik csapattag feladata az érintett követelmény teljesítése, és meg kell győződnie arról, hogy a teljesítés felelősségét az érintett csapattag vállalta.
- 1.4.4. Ha az [aktuárius](#) valamilyen vele szervezeti kapcsolatban álló félnek, például munkáltatójának, nyújt [aktuáriusi szolgáltatásokat](#), akkor a jelen SZABVÁNY valamennyi elemét azon gyakorlatok összefüggésében kell értelmeznie, amelyek általában az adott féllel kapcsolatban, vagy annak szervezetén belül alkalmazandók. Speciálisan ilyen esetben az [aktuárius](#) nem köteles e SZABVÁNY egyes rendelkezéseiből fakadó olyan feladatok elvégzésére, amelyek az adott környezetben maguktól értődőek, így nyilvánvalóan feleslegesek. Kivételt képez az az eset, ha e gyakorlatok alapvetően összeegyeztethetetlenek a jelen SZABVÁNY-nal. Ilyenkor az [aktuáriusnak](#) arra kell törekednie, hogy a jelen SZABVÁNY szellemisége és célja lehető legteljesebb mértékben érvényesüljön.
- Az [aktuárius](#) vegye figyelembe a [megbízó](#) elvárásait. Az elvárások azt sugallhatják, hogy helyénvaló lehet a [jelentés](#) valamely, egyébként kötelező tartalmi elemének elhagyása. Azonban a [jelentés](#) tartalmának korlátozása helytelen lehet akkor, ha az adott [jelentést](#) vagy annak megállapításait szélesebb kör számára is megküldik.
  - Ha az [aktuárius](#) megítélése szerint az adott körülmények között bizonyos tartalmi elemeket nem szükséges, vagy nem helyes szerepeltetni a [jelentésben](#), akkor készüljön fel e körülmények ismertetésére és a [jelentés](#) tartalmi szűkítésének megindokolására (amennyiben ezt az [aktuáriusi szolgáltatások](#) felett hatáskörrel rendelkező aktuáriusi szakmai testület igényli).

1.5. Ésszerű megítélés – A jelen SZABVÁNY alkalmazása során az [aktuáriusnak](#) ésszerű megítéléseket kell alkalmaznia.

- 1.5.1. A megítélés akkor ésszerű, ha figyelembe veszi az alábbiakat:
- A SZABVÁNY szellemiségét és célját;
  - A megbízás jellegét és
  - Az idő- és erőforráskorlátokat.
- 1.5.2. A jelen szabványra való hivatkozással nem várható el olyan [munka](#) elvégzése, amely [munka](#) nincs arányban annak a döntésnek vagy megbízásnak a hatáskörével, amelyhez kapcsolódik, vagy azzal a haszonnal, amelyet a [célzott felhasználók](#) várnak a [munkától](#).

- 1.5.3. Minden megítélés, amelyet a SZABVÁNY előír (beleértve az implicit megítélést is), ezzel ellenkező nyilatkozat hiányában az [aktuárius szakmai megítélésének](#) minősül.

1.6. Nyelvezet

- 1.6.1. A jelen SZABVÁNY-ban használt nyelvezet bizonyos kifejezéseit nagyon specifikusan kell értelmezni az [aktuárius](#) döntéseivel összefüggésben. Különösen az alábbi kifejezések, nyelvtani fordulatok esetében fontos az alábbiakban jelzett lépések vagy reakciók pontos értelmezése:

- a. A „köteles” kitétel azt jelenti, hogy az adott lépés végrehajtása kötelező, elmulasztása a jelen SZABVÁNY-tól való eltérésnek minősül.
- b. A „kell” (vagy a felszólító mód alkalmazása) azt jelenti, hogy normál körülmények között az [aktuáriussal](#) szemben elvárás az adott lépés elvégzése, kivéve, ha az olyan eredményhez vezetne, amely helytelen, vagy félrevezethetné az [aktuáriusi szolgáltatások célzott felhasználóit](#). Ha a jelzett lépés végrehajtása nem történik meg, ennek tényét az [aktuárius](#) mutassa be és indokolja meg.
- c. A feltételes mód alkalmazása arra utal, hogy az adott lépés nem kötelező, sőt végrehajtása nem szükségszerűen elvárt, de bizonyos körülmények között helyénvaló – adott esetben több alternatíva egyikeként. A „lehetőség” kifejezést nem a feltételes mód szinonimájaként, hanem normál jelentésében használjuk.

- 1.6.2. A jelen dokumentum számos kifejezést használ, amelyek pontos jelentését a 2. cikk definiálja. E kifejezéseket az anyagban kék kiemeléssel, szaggatott aláhúzással jelöljük, amely kiemelés egyben a vonatkozó definícióra mutató hiperhivatkozás is (pl. [aktuárius](#)).

1.7. Kereszthivatkozások – Amikor a jelen SZABVÁNY más dokumentum tartalmára hivatkozik, a hivatkozás az érintett dokumentumnak az [elfogadás dátumakor](#) hatályos változatára utal, amely dátum a jelen SZABVÁNY fedőlapján látható. Lehet, hogy a hivatkozott dokumentumot az [elfogadás dátuma](#) óta módosították, újraszövegezték, visszavonták vagy másokra cserélték. Ilyen esetben az [aktuárius](#) vegye figyelembe, hogy milyen mértékben felel meg és alkalmazható a módosítás a jelen SZABVÁNY-ban foglaltak összefüggésében.

1.8. Hatálybalépés dátuma – A jelen SZABVÁNY a 2016.01.01 után megkezdett [aktuáriusi szolgáltatásokra](#) érvényes.

2. cikk – Definíciók

A lenti szakkifejezéseket a jelen szabványban a következő definíciók szerint használjuk.

- 2.1. **Bevett aktuáriusi gyakorlat** – Olyan gyakorlat vagy gyakorlatok, amelyeket az aktuáriusi gyakorlat valamely szabványa, vagy más vonatkozó szakmai szabvány keretein belül nyújtott [aktuáriusi szolgáltatások](#) elvégzésére általánosan megfelelőnek ismer el.
- 2.2. **Aktuáriusi szolgáltatások** – Aktuáriusi szempontokon alapuló, a [célzott felhasználóknak](#) nyújtott szolgáltatások, amelyek tartalmazhatnak javaslatot, ajánlást, megállapításokat vagy véleményeket.
- 2.3. **Aktuárius** – A [MAT](#) egyéni tagja.
- 2.4. **Elfogadás dátuma** – Az a dátum, amikor a jelen SZABVÁNY-t a [MAT](#) a vonatkozó eljárásrend szerint végleges dokumentumként elfogadta.
- 2.5. **Kommunikáció** – Bármilyen közlés (beleértve a szóbeli közlést is), amelyet [aktuáriusi szolgáltatásokra](#) vonatkozóan egy [aktuárius](#) tesz.
- 2.6. **Entitás** – Az [aktuáriusi szolgáltatások](#) vizsgálati tárgya vagy annak valamely része. Lehet pl. vállalat, biztosító, nyugdíj-vagy juttatáscsomag, társadalombiztosítási konstrukció, egyén, kormányzati szerv, állami hivatal, csoport stb.
- 2.7. **MAT** – A Magyar Aktuárius Társaság.
- 2.8. **Célzott felhasználó** – Bármely jogi vagy természetes személy (köztük általában a [megbízó](#)), akinek az [aktuárius](#) – az [aktuáriusi szolgáltatások](#) elvégzésekor – a [jelentést](#) szánja.
- 2.9. **Jogszabály** – A vonatkozó törvények, rendeletek, szabályozások és más kötelező érvényű előírások (pl. számviteli szabványok és más ténylegesen kötelező erejű szabályozói iránymutatások).
- 2.10. **Megbízó** – Az a fél, aki az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#) nyújtó személyt szerződteti. A [megbízó](#) általában az [aktuárius](#) ügyfele vagy munkáltatója.
- 2.11. **Szakmai megítélés** – Az [aktuárius](#) által kialakított megítélés, amely aktuáriusi képzettségén és tapasztalatain alapul. (A megítélés az [aktuárius](#) olyan döntéseit jelenti, amelyek a szakma szabályai alapján nem evidensek. Ide tartozhat például a választás különböző módszertani lehetőségek közt, a felhasználható adatok szubjektív értékelése, stb.)
- 2.12. **Jelentés** – Az [aktuárius](#) olyan [kommunikációja \(kommunikációi\)](#), amely(ek) valamilyen rögzített formában, teljes körűen vagy részlegesen bemutatja (bemutatják) a [célzott felhasználóknak](#) nyújtott [aktuáriusi szolgáltatások](#) eredményét. Rögzített forma lehet – egyebek mellett, de nem kizárólagosan – a papíron, szöveges vagy táblázatos állományban, e-mailben, webhelyen, diavetítéses prezentációban, ill. hang-vagy képfelvétel formájában megjelenő [kommunikáció](#).
- 2.13. **Későbbi esemény** – Olyan esemény, amelyről az [aktuárius](#) az értékelés dátumát (vagy az [aktuáriusi szolgáltatások](#) tárgynapját) követően, de még azt megelőzően szerez tudomást, hogy [kommunikálna](#) az [aktuáriusi szolgáltatások](#) eredményéről.
- 2.14. **Munka** – Minden aktuáriusi tevékenység, amelyet az [aktuárius](#) az [aktuáriusi szolgáltatások](#) kapcsán végez. Általában ide tartozik a megbízás körülményeinek megismerése, elegendő és megbízható adatok gyűjtése, a feltételezések és a módszertan kiválasztása, kalkulációk végzése és eredményük ésszerűségének vizsgálata, mások munkájának felhasználása, vélemény és javaslat kialakítása, dokumentáció-készítés, [jelentés](#) és minden egyéb [kommunikáció](#).

3. cikk – Megfelelő gyakorlatok

3.1 A megbízás elfogadása

- 3.1.1 Az [aktuáriusi szolgáltatások](#) nyújtásakor az [aktuáriusnak](#) vissza kell igazolnia a [megbízóval](#) az elvégzendő [aktuáriusi szolgáltatások](#) jellegét és tartalmát, beleértve:
- A [megbízó](#) szerepét;
  - Az [aktuáriusra](#) vonatkozó bármilyen korlátozást vagy megszorítást;
  - Bármilyen, az [aktuárius](#) által teljesítendő követelményt;
  - Az ütemtervet, a várható költségeket és erőforrás-igényt (különösen akkor, ha ezek jelentősek), és
  - Az [aktuárius](#) részére és az általa kommunikálendő információt, különösen, ha az érzékeny vagy bizalmas jellegű.
- 3.1.2 Az [aktuáriusi szolgáltatásokra](#) vonatkozó megbízás elfogadásakor az [aktuáriusnak](#), tekintettel a MAT Etikai Szabályzatának 6. pontjára is:
- Kompetensnek és megfelelő tapasztalattal rendelkezőnek kell lennie a szolgáltatások nyújtásához;
  - Meg kellett győződnie arról, hogy a megbízás a vonatkozó szakmai etikai kódex alapján kivitelezhető;
  - Ésszerű bizonyossággal kell rendelkeznie a [munkához](#) szükséges időről és erőforrásokról, hogy az érintett alkalmazottak és más felek elérhetők, hogy a dokumentumok és információk hozzáférhetők, valamint hogy az [aktuárius](#) jogosult információk kommunikálására.

3.2 Releváns körülmények ismerete – Az [aktuáriusnak](#) elegendő ismerettel kell rendelkeznie vagy ezeket meg kell szereznie az elérhető adatokról és információkról, beleértve azokat, amelyek az üzleti működés előtörténetének releváns részével, a folyamatokkal, az üzleti működés természetével, a [jogszabályokkal](#) és az [entitás](#) üzleti környezetével kapcsolatban rendelkezésre állnak, és megfelelő mértékben át kell látnia ezeket. Továbbá legyen megfelelően felkészült a megbízás által megkövetelt [aktuáriusi szolgáltatások](#) nyújtására.

3.3 Idegen információk felhasználása – Az [aktuárius](#) (a feltételezések és a módszertan kivételével) felhasználhat más felek által előállított információkat, adatokat, releváns szerződéseket, biztosítási szerződésekből vagy nyugdíj programokból származó tartalmakat, más szakemberek véleményét, terveket és elemzéseket. Az [aktuárius](#) megválaszthatja azt a felet és információt, amelyre támaszkodni kíván, vagy az információt a [megbízótól](#) is kaphatja. Az [aktuárius](#) felelősséget vállalhat az ilyen információért, de nyilatkozhat arról is, hogy az adott információ forrására támaszkodott, ugyanakkor elháríthatja a felelősséget.

- 3.3.1 Ha az [aktuárius](#) választja ki azt a felet, amelyre támaszkodni kíván, akkor a következőket kell figyelembe vennie:
- A másik fél képesítéseit;

- b. A másik fél kompetenciáját, integritását és objektivitását;
  - c. A másik fél mennyire van tudatában az információ várható felhasználásának;
  - d. Az [aktuárius](#) és a másik fél között folytatott beszélgetéseket és levelezést minden olyan, az [aktuárius](#) előtt ismert tényről, amely valószínűleg lényeges hatással van a felhasznált információra;
  - e. A másik fél alátámasztó dokumentációja áttekintésének szükségességét.
- 3.3.2. Ha az [aktuárius](#) a felelősséget elhárító jogi nyilatkozat nélkül támaszkodik másik fél által előállított információra, akkor az [aktuáriusnak](#)
- a. meg kell győződnie arról, hogy a kérdéses információ felhasználása az általa nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó jogrendszer(ek)ben megfelel-e a [bevett aktuáriusi gyakorlatnak](#);
  - b. megfelelő folyamatokat kell kialakítania a felhasználni kívánt információ kezelésére és áttekintésére, de
  - c. nem kell bemutatnia az információ forrását.
- 3.3.3. Ha az [aktuárius](#) nyilatkozik arról, hogy olyan, másik fél által előállított információra támaszkodik, amelyért vállalt felelősséget elhárítja, akkor az [aktuáriusnak](#)
- a. be kell mutatnia ezt a tényt (a másik fél azonosítása mellett) minden [jelentésben](#) és egyéb megfelelő [kommunikációban](#);
  - b. be kell mutatnia a támaszkodás jellegét és mértékét;
  - c. meg kell vizsgálnia az információt a nyilvánvaló hiányosságok kiszűrése érdekében;
  - d. ahol kivitelezhető, meg kell vizsgálnia az információ plauzibilitását és konzisztenciáját;
  - e. jelentenie kell azokat az esetleges lépéseket, amelyeket annak megállapítására tett, hogy helyénvaló volt-e az adott információra támaszkodni.
- 3.3.4. Ha az információt készítő másik fél más joghatóság alá esik, az [aktuáriusnak](#) figyelembe kell vennie a két jogrendszer [jogszabályai](#) vagy [bevett aktuáriusi gyakorlata](#) közötti esetleges eltéréseket és azt, hogy ezen eltérések milyen hatással lehetnek az információ [aktuárius](#) általi felhasználására.

3.4 Lényegesség – Elhagyások, illetve alul- vagy felülbecslések esetén az [aktuáriusnak](#) fel kell mérnie, hogy az adott hatás lényeges-e. A [munkára](#) vonatkozó lényegességi küszöbértéket az [aktuáriusnak](#) kell meghatározni, kivéve, ha az értéket másik fél – pl. könyvvizsgáló vagy a [megbízó](#) előírja. A lényegességi küszöbérték meghatározásakor az [aktuáriusnak](#) a következők szerint kell eljárnia:

- 3.4.1. A lényegességet a [célzott felhasználó\(k\)](#) szempontjából kell mérlegelnie, szem előtt tartva az [aktuáriusi szolgáltatások](#) célját. Így az elhagyás, illetve alul- vagy felülbecslés akkor minősül lényegesnek, ha az [aktuárius](#) várakozásai szerint

jelentősen befolyásolja a [célzott felhasználó](#) döntéseit vagy ésszerű várakozásait;

3.4.2. Figyelembe kell vennie az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#) és az [aktuáriusi szolgáltatások](#) tárgyát képező [entitást](#);

3.4.3. Szükség esetén konzultálnia kell a [megbízóval](#).

3.5 Adatminőség

3.5.1. Elégséges és megbízható adatok – Az [aktuáriusnak](#) át kell tekintenie, hogy rendelkezésre áll-e elégséges és megbízható adat az [aktuáriusi szolgáltatások](#) elvégzéséhez. Az adatok akkor elégségesek, ha a megfelelő információt tartalmazzák a [munkához](#) és akkor megbízhatóak, ha az általuk hordozott információ a lényegesség szempontjából pontos.

3.5.2. Validálás – Az [aktuáriusnak](#) megfelelő lépéseket kell tennie a felhasznált adatok konzisztenciájának, teljességének és pontosságának vizsgálatára. Ilyen lépések lehetnek a következők:

a. Egyeztetések az auditált beszámolóval, próbamérlegekkel vagy más releváns nyilvántartásokkal, amennyiben azok rendelkezésre állnak;

b. Az adatok plauzibilitásának vizsgálata külső vagy független adatok tükrében;

c. Az adatok belső konzisztenciájának vizsgálata és

d. Az adatok összehasonlítása korábbi időszak vagy időszakok adataival.

Az [aktuáriusnak](#) e vizsgálat eredményét a [jelentésben](#) ismertetnie kell.

3.5.3. Entitás-specifikus feltételezések adatforrásai – Entitás-specifikus feltételezések megfogalmazásakor az [aktuáriusnak](#) – a lehetséges és megfelelő mértékben – fontolóra kell vennie olyan adatok használatát, amelyek kifejezetten arra az [entitásra](#) vonatkoznak, amelyekre a feltételezések is vonatkoznak. Ahol ilyen adat nem áll rendelkezésre, nem releváns vagy nem hiteles, ott az [aktuáriusnak meg kell fontolnia](#) iparági vagy más, összehasonlításra alkalmas forrásból származó adat, népszerű adat vagy egyéb publikált adat használatát – a megfelelő kiigazításokkal. A felhasznált adatokat és az végrehajtott kiigazításokat a [jelentésben](#) ismertetnie kell.

3.5.4. Adathiányosságok – Az [aktuáriusnak](#) figyelembe kell vennie az adatok esetleges hiányosságainak (alkalmatlanság, inkonzisztencia, teljesség hiánya, pontatlanság, hihetőség hiánya) hatását a [munka](#) eredményére. Ha az adatok ilyen hiányosságai jó eséllyel nem gyakorolnak lényeges hatást az eredményekre, akkor a hiányosságokat a továbbiakban nem kell figyelembe venni. Amennyiben az [aktuárius](#) nem talál kielégítő megoldást a hiányosságok feloldására, akkor fontolóra kell vennie

a. az [aktuáriusi szolgáltatások](#) elvállalásának vagy folytatásának megtagadását;

b. azt a lehetőséget, hogy a [megbízóval](#) együttműködve módosítja az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#) vagy megfelelő további adatokat szerez be; vagy

- c. amennyiben az aktuáriusi szakmai etikai kódex megengedi, a lehető legjobban végrehajtja az [aktuáriusi szolgáltatásokat](#), és a [jelentésben](#) bemutatja a hiányosságokat (jelezve azok lehetséges hatását).

3.6 Módszertan és feltételezések

3.6.1. A módszertant és a feltételezéseket

- a. meghatározhatja vagy támogathatja az [aktuárius](#) (3.7);
- b. előírhatja a [megbízó](#) vagy más fél (3.8); vagy
- c. előírhatja [jogszabály](#) (3.9).

3.6.2. Ha a [jelentés](#) nem szól arról, hogy ki határozta meg az adott módszertant, illetve feltételezést, akkor azt kell feltételezni, hogy azokat a [jelentést](#) készítő [aktuárius](#) határozta meg.

3.7 Az aktuárius által meghatározott vagy támogatott módszertan és feltételezések –

Ahol az [aktuárius](#) határozza meg a módszertant, illetve a feltételezéseket, vagy ahol a [megbízó](#) vagy más fél választ olyan módszertant, illetve feltételezéseket, amelyekkel az [aktuárius](#) egyetért:

- 3.7.1. A módszertan és a feltételezések kiválasztása – Az [aktuáriusnak](#) olyan módszertant, illetve feltételezéseket kell választania, amelyek alkalmasak a [munka](#) elvégzésére. Az [aktuáriusnak](#) figyelembe kell vennie a [célzott felhasználók](#) igényeit és az [aktuáriusi szolgáltatások](#) célját. A módszertan, illetve a feltételezések kiválasztásakor az [aktuáriusnak](#) tekintettel kell lennie az [entitás](#) és a megbízás körülményeire, valamint a releváns iparági és szakmai gyakorlatokra. Az [aktuáriusnak](#) figyelembe kell vennie azt is, hogy milyen mértékben megfelelő a módszertan, illetve a feltételezések módosítása abból a célból, hogy ezáltal a rendelkezésre álló adatok ismert hiányosságai a lehetőségekhez mérten kompenzálhatók legyenek.
- 3.7.2. A feltételezések megfelelősége – Az [aktuáriusnak](#) meg kell fontolnia a használt módszertan minden egyes összetevőjéhez tartozó feltételezések megfelelőségét, azok összességének megfelelőségét (ld. a 3.7.5 pontot) és azok konzisztenciáját (ld. a 3.7.6 pontot). A helyes módszertan, illetve a mögöttes paraméterekre vonatkozó feltételezések kiválasztása általában jelentős mértékben [szakmai megítélést](#) igényel. A feltételezések (ha a körülmények engedik) lehetnek implicit vagy explicit feltételezések, és kiterjedhetnek múltbéli adatok értelmezésére vagy jövőbeli trendek kivetítésére is. Az [aktuáriusnak](#) meg kell fontolnia, hogy milyen mértékben helyes olyan feltételezésekkel élni, amelyekről ismert, hogy az eredmények túlbecsléséhez vagy alulbecsléséhez vezető lényeges torzítást tartalmaznak.
- 3.7.3. Kedvezőtlen eltérések miatti marzs – Azokban az esetekben, ahol a torzítatlan számítás nem követelmény, az [aktuáriusnak](#) meg kell fontolnia, hogy milyen mértékben célszerű a módszertant, illetve a feltételezéseket a kedvezőtlen eltérések miatti marzsokkal úgy módosítani, hogy ily módon a mögöttes adatok, a módszertan, illetve a feltételezések bizonytalanságait figyelembe

vegye. Az [aktuáriusnak](#) be kell mutatnia a módszertan, illetve a feltételezések kedvezőtlen eltérései miatt alkalmazott valamennyi marzsot.

- 3.7.4. Folyamatosság megszakadása – Az [aktuáriusnak](#) figyelembe kell vennie a tapasztalatok folyamatosságának bármely megszakadását és ennek a módszertanra és a feltételezésekre gyakorolt hatásait. A folyamatosság megszakadását eredményezhetik
- a. az [entitást](#) érintő belső körülmények, mint például a biztosító kárrendezési folyamatának vagy üzlet-összetételének megváltozása, vagy
  - b. az [entitást](#) érintő külső körülmények, mint például a jogi, gazdasági, jogalkotói, szabályozói, felügyeleti, demográfiai, technológiai és társadalmi környezet változása.
- 3.7.5. Egyedi és összesített feltételezések – Az [aktuáriusnak](#) fel kell mérnie, hogy egy adott feltételezés-halmaz összességében is megállja-e a helyét. Míg az egyes feltételezések egyedi szinten indokoltak lehetnek, előfordulhat, hogy a velük kapcsolatban alkalmazott óvatosság vagy optimizmus olyan összesített feltételezés-halmazt eredményez, amely már nem érvényes. Ilyenkor az [aktuáriusnak](#) megfelelő módosításokkal kell élnie, hogy ésszerű feltételezés-halmazhoz és végeredményhez jusson.
- 3.7.6. A feltételezések belső konzisztenciája – Az [aktuáriusnak](#) meg kell határoznia, hogy a [munka](#) részelemeire alkalmazott feltételezések között megvan-e a lényegi konzisztencia, és hogy minden jelentős függőséget megfelelően modelleztek-e. Az [aktuáriusnak](#) minden lényeges inkonzisztenciát be kell mutatnia a [jelentésben](#).
- 3.7.7. Alternatív feltételezések és érzékenységvizsgálat – Ahol releváns, az [aktuáriusnak](#) tekintetbe kell vennie és kezelnie kell a módszertannak a kulcsfeltételezések változásaitól függő érzékenységet. Annak eldöntésére, hogy az érzékenység figyelembe vétele megfelelően történt-e meg, az [aktuáriusnak](#) figyelembe kell vennie az [aktuáriusi szolgáltatások](#) célját és azt, hogy az érzékenységvizsgálatok eredményei – e célokkal összhangban – a kulcsfeltételezések változásainak megfelelő tartományát tükrözik-e.

3.8 Más által előírt módszertan és feltételezések – Ahol a módszertant, illetve a feltételezéseket a [megbízó](#) vagy más fél írja elő:

- 3.8.1. Ha az [aktuárius](#) egyetért a más által előírt módszertannal, illetve feltételezésekkel (követve a 3.7 pont megfelelő részeit), akkor bemutathatja az azokat előíró fél kilétét és azt a tényt, hogy az [aktuárius](#) ezekkel egyetért.
- 3.8.2. Ha az [aktuárius](#) nem ért egyet a más által előírt módszertannal, illetve feltételezésekkel, mert
- a. azok jelentős mértékben ütköznek az [aktuáriusi szolgáltatások](#) céljának megfelelő módszertannal, illetve feltételezésekkel, akkor az [aktuáriusnak be kell](#) mutatnia be ezt a tényt a [jelentésben](#), a véleményét indokolnia kell, meg kell neveznie a módszertant, illetve feltételezéseket előíró felet, és ismertetnie kell, hogy miért ez a fél – és nem az [aktuárius](#) – határozta meg a módszertant, illetve a feltételezéseket, vagy

- b. az [aktuárius](#) nem tudta megítélni az előírt módszertan, illetve feltételezések helyességét jelentős, és a megbízás keretein túlmutató többletmunka-ráfordítás nélkül, vagy nem rendelkezett a feltételezések megfelelőségének megítéléséhez szükséges képesítéssel, akkor be kell mutatnia ezt a tényt a [jelentésben](#), a véleményét indokolnia kell, meg kell neveznie a módszertant, illetve feltételezéseket előíró felet, és ismertetnie kell, hogy miért ez a fél – és nem az [aktuárius](#) – határozta meg a módszertant, illetve a feltételezéseket.

- 3.8.3. Amikor a [megbízó](#) további kalkulációt kér olyan feltételezések alapján, amelyeket az [aktuárius](#) az [aktuáriusi szolgáltatások](#) célja szempontjából alkalmatlannak ítél, akkor az [aktuárius](#) ugyan előállíthatja a [megbízónak](#) az adott feltételezésre épülő eredményeket, azonban ha ezeket az eredményeket a [megbízón](#) kívül más feleknek is kommunikálják, akkor az [aktuáriusnak](#) be kell mutatnia a feltételezések forrását, és a megfelelőségükről alkotott véleményét.

3.9 Jogszabályban előírt módszertan és feltételezés – Amikor a módszertant, illetve a feltételezéseket [jogszabály](#) írja elő, akkor ezt a tényt az [aktuáriusnak](#) be kell mutatnia a [jelentésben](#), és rendelkeznie kell arról, hogy az ilyen [jelentést](#) ne használják olyan célra, amelyre vonatkozóan az alkalmazott módszertan, illetve a feltételezések nem helytállóak (kivéve, ha azokat úgy módosították, hogy azokkal az [aktuárius](#) egyetért).

3.10 Folyamatmenedzselés

- 3.10.1. [A folyamatok ellenőrzése](#) – Az [aktuáriusnak](#) át kell gondolnia, hogy milyen mértékben kell a [munka](#) során használt eljárásokat ellenőrizni, és amennyiben szükséges az ellenőrzés, az hogyan történjen.
- 3.10.2. [Plauzibilitási ellenőrzések](#) – Az [aktuáriusnak](#) meg kell vizsgálnia, hogy az alkalmazott feltételezések és módszertan alapján előállt eredmények összességükben plauzibilisek-e.

3.11 Független felülvizsgálat – Az [aktuáriusnak](#) meg kell fontolnia, hogy szükséges-e, és ha igen, milyen mértékben a [jelentés](#) egészének vagy valamely részének független felülvizsgálata, mielőtt a végleges [jelentést](#) a [megbízónak](#) átadná, vagy a [célzott felhasználóknak](#) megküldené. A független felülvizsgálat célja, hogy szavatolja a [jelentés](#) minőségét olyan eljárás alkalmazásával, amely a [munka](#) összetettségéhez és ahhoz a konkrét környezethez igazodik, amelyben az [aktuárius](#) dolgozik. Ha a független felülvizsgálat szükségessége mellett döntenek, akkor:

- 3.11.1. Az [aktuáriusnak](#) olyan szakembert kell választania a feladatra, aki a felülvizsgálandó komponens(ek) tekintetében nem rendelkezik érintettséggel, ugyanakkor kellő tudással és tapasztalattal bír az [aktuáriusi szolgáltatások](#) szakterületén.
- 3.11.2. Ha a szakmai felülvizsgálatot végző szakember [aktuárius](#), akkor az átvizsgálás során a jelen SZABVÁNY iránymutatásának megfelelően kell eljárnia.

3.12 Későbbi események kezelése – Az [aktuáriusnak](#) figyelembe kell vennie minden olyan [későbbi eseményt](#), amely lényeges változást idézhetett volna elő az [aktuáriusi szolgáltatások](#) eredményeiben, amennyiben az eseménnyel a [munka](#) már foglalkozott volna. Az ilyen esemény az [aktuárius kommunikációjának](#) is része kell legyen.

3.13 A dokumentumok megőrzése

3.13.1. Az [aktuáriusnak](#) – ésszerű ideig – elégséges dokumentációt kell megőriznie többek között az alábbi célokra:

- a. Független szakmai felülvizsgálat, hatósági felülvizsgálat és könyvvizsgálat;
- b. [Jogsabályi](#) megfelelés ellenőrzése; és
- c. Olyan rendszeres megbízás, amelyet más [aktuárius](#) végez.

3.13.2. A dokumentáció akkor tekinthető elégségesnek, ha elegendő részletet tartalmaz ahhoz, hogy ez alapján más – az adott szakterületen képesítéssel rendelkező – [aktuárius](#) megérthesse a [munkát](#), és felmérhesse az alkalmazott [szakmai megítéléseket](#), illetve értékelhesse a levont következtetéseket.

3.13.3. A jelen SZABVÁNY egyetlen eleme sem irányul arra, hogy bármely személy a már meglévő hozzáférési jogosultságain túlmenően bármely más anyaghoz hozzáférést kapjon.

4. cikk – Kommunikáció

4.1. Általános elvek – Bármely [kommunikációnak](#) a konkrét körülményekhez kell igazodnia, és figyelembe kell vennie a [célzott felhasználók](#) jártasságát, megértési szintjét, az adott területre vonatkozó technikai szakértelmét és igényeit, hogy megérthessék az [aktuárius kommunikációjának](#) következményeit.

4.1.1. **Tartalom és forma:** Minden egyes [kommunikáció](#) formáját, szerkezetét, stílusát, részletezettségi szintjét és tartalmát az [aktuáriusnak](#) úgy kell meghatároznia, hogy az igazodjon az adott körülményekhez, és vegye figyelembe a [célzott felhasználókat](#).

4.1.2. **Érthetőség:** Az [aktuáriusnak](#) – figyelemmel a [célzott felhasználókra](#) – minden [kommunikációt](#) világosan kell megszövegeznie, és a körülményeknek megfelelő nyelvezetet kell használnia.

4.1.3. **A kommunikáció időzítése:** Az [aktuáriusnak](#) ésszerű időn belül kell kiadnia minden [kommunikációt](#). A [kommunikáció](#) időzítésének meg kell felelnie a [megbízóval](#) esetlegesen kötött megállapodásoknak. Az időzítés meghatározásakor az [aktuáriusnak](#) a [célzott felhasználók](#) igényeit figyelembe kell vennie.

4.1.4. **Az aktuárius azonosíthatósága:** A [kommunikációból](#) egyértelműen megállapítható kell legyen az azt kiadó [aktuárius](#). Amikor két vagy több személy közösen ad ki olyan [kommunikációt](#), amely legalább részben aktuáriusi jellegű, a [kommunikációból](#) megállapítható kell legyen minden felelős [aktuárius](#), kivéve, ha ezt az [aktuáriusok](#) nem tartják megfelelőnek. Feltüntethető a [kommunikációban](#) annak a szervezetnek a neve is, amelynek az egyes [aktuáriusok](#) a tagjai, de ennek feltüntetése nem érinti az [aktuárius](#) felelősségét. Az egyes [kommunikációkban](#) – kivéve, ha az [aktuárius](#) ezt nem tartja megfelelőnek – jelezni kell azt is, hogy milyen mértékben és hogyan szerezhető kiegészítő információ és magyarázat az [aktuáriustól](#) vagy másik féltől.

4.2. Jelentés – Az [aktuáriusnak jelentést](#) kell készítenie, kivéve ha a [célzott felhasználók](#) más módon is megfelelő tájékoztatást kaphatnak az [aktuáriusi szolgáltatások](#) eredményéről (beleértve az eredmények megértéséhez szükséges háttér-információhoz történő hozzáférést is). Az [aktuáriusnak](#) olyan részletezettséggel kell megadnia az információkat, hogy az adott szakterületen képesítéssel rendelkező más [aktuárius](#) objektíven megítélhesse az [aktuárius munkájának](#) elfogadhatóságát.

4.2.1. **Tartalom:** A [jelentésben](#) – amennyiben értelmezhető – az [aktuárius](#) a következőket szerepeltesse:

- a. A [jelentés](#) hatókörét és célzott felhasználási területét;
- b. Az [aktuáriusi szolgáltatások](#) eredményét, beleértve az eredmények esetleges változékonyságát is;
- c. A módszertant, a feltételezéseket és a felhasznált adatokat;
- d. A [jelentés](#) terjeszthetőségére vonatkozó bármely korlátozást;
- e. A [jelentés](#) dátumát; és
- f. A [jelentés](#) szerzőire vonatkozó információt.

4.2.2. **Közzététel:** A [jelentésben](#) – amennyiben értelmezhető – az azt kiadó [aktuáriusnak](#) a következőket kell közzétennie:

- a. A jelen SZABVÁNY iránymutatásaitól való bármilyen lényeges eltérést (1.3);
  - b. Olyan, másik fél által előállított információ felhasználását, amelyért az [aktuárius](#) nem vállalja a felelősséget (3.3.3);
  - c. Minden adatmódosítást, validálást és adathiányt (3.5);
  - d. Az [aktuárius](#) értékelését az általa felhasznált információban rejlő bizonytalanságról (3.5.4.c);
  - e. Az alkalmazott feltételezések bármilyen lényeges inkonzisztenciáját (3.7.6);
  - f. Ahol a [jelentés](#) olyan kiegészítő kalkuláció eredményeit tartalmazza, amely a [megbízó](#) által kért – de az [aktuárius](#) által a megbízás célja szempontjából indokolatlannak ítélt – feltételezésekre épül (3.8.3.);
  - g. Más fél által előírt feltételezéseket és módszertant (3.8);
  - h. [Jogszabályban](#) előírt feltételezéseket és módszertant (3.9); és
  - i. Minden lényeges [későbbi eseményt](#) (3.12).
- 4.2.3. Szerzői adatok – A [jelentésben](#) az azt kiadó [aktuáriusnak](#) a következőket kell szerepeltetnie:
- a. Az [aktuárius](#) nevét;
  - b. Amennyiben értelmezhető, annak a szervezetnek a megnevezését, amelynek nevében az [aktuárius](#) a [jelentést](#) kiadja és az [aktuárius](#) által ott betöltött pozíciót;
  - c. Azt, hogy az [aktuárius](#) milyen minőségben dolgozik;
  - d. Az [aktuárius](#) képesítéseit;
  - e. Annak a szakmai etikai kódexnek és azoknak az aktuáriusi szabványoknak a megnevezését, amelyek szerint a [munkát](#) végezték, amennyiben ezzel kapcsolatban bármilyen bizonytalanság merülhet fel; és
  - a. Tanúsítványokat és a másra való támaszkodást, ha voltak ilyenek.
- 4.2.4. Forma – A [jelentés](#) egy vagy több dokumentumból állhat, amelyek különböző típusúak lehetnek. Amennyiben a [jelentést](#) több dokumentum alkotja, az [aktuáriusnak](#) minden [célzott felhasználót](#) tájékoztatnia kell arról, hogy mely dokumentumokból áll a [jelentés](#). Az [aktuáriusnak](#) gondoskodnia kell arról is, hogy a [jelentés](#) részei (különösen az elektronikus adathordozókon tároltak) ésszerű ideig megbízhatóan reprodukálhatóak legyenek.
- 4.2.5. Korlátozások – A [jelentés](#) tartalmát bizonyos körülmények – például jogi, törvényalkotói, szabályozói és felügyeleti eljárások – korlátozhatják. Korlátozást jelenthetnek más szabványok, így a pénzügyi beszámolásra vonatkozó szabványok vagy az [entitás](#) számviteli politikája is. Az [aktuáriusnak](#) – az ésszerűség határain belül – ilyen korlátozások esetén is követnie kell a jelen SZABVÁNY iránymutatásait.